

הודעה לעיתונות

פקס' 02-6521340 http://www.cbs.gov.il info@cbs.gov.il

ירושלים, כח' אלול תש"ע
7 בספטמבר 2010
210/2010

הוצאה לאומית לחינוך בשנת 2007 - השוואה בין-לאומית National Expenditure on Education in 2007 - an international comparison

- בישראל, ההוצאה הלאומית לחינוך במוסדות חינוך - 7.4% מהתמ"ג - לעומת 6.2% במדינות ה-OECD.
- ההוצאה לחינוך לתלמיד בכל דרגי החינוך, נמוכה ב-11% עד 33% מהמדינות ה-OECD, בדרגי החינוך השונים.

הנתונים המוצגים להלן לקוחים מתוך פרסום רשמי של ה-OECD : [Education at a Glance 2010](#)¹

[ראו תקציר הפרסום בעברית.](#)

השוואת הנתונים של ישראל עם נתוני מדינות ה-OECD² לשנת 2007 מראה שרמות ההוצאה משתנות באופן ניכר ממדינה למדינה, הן במונחים מוחלטים והן במונחים יחסיים. כך אחוז ההוצאה לחינוך בישראל מהתוצר המקומי הגולמי, הוא בין הגבוהים במדינות שנכללו בהשוואה (תרשים 1). בישראל הגיעה ההוצאה הלאומית לחינוך במוסדות חינוך ל-7.4% מהתמ"ג. מדינות ה-OECD משקיעות במוסדות חינוך 6.2% מהתמ"ג. בשתי המדינות – איסלנד וארצות הברית היחס הזה גבוה יותר – 7.8% ו-7.6% מהתמ"ג, בהתאמה.

בהשוואה זו יש להתחשב בעובדה, שאחוז הצעירים באוכלוסייה בישראל גבוה יחסית מזה שבארצות החברות ב-OECD. כך שבישראל מצד אחד אחוז התושבים שעובדים ויכולים לממן את החינוך קטן יחסית ומצד שני אחוז התלמידים גבוה יחסית. בישראל, בשנת 2007, אחוז האוכלוסייה בגילים 0 עד 24 הגיע ל-44.4%; לשם השוואה, אחוז האוכלוסייה בגיל 0 עד 24 במדינות אחרות נמוך בהרבה ומגיע ל-28.6% במוצע (לוח א).

¹ הנתונים על ישראל לשנת 2007, הכלולים בהודעה זו, אינם כוללים בלאי, בהתאם לשיטת האומדן הנהוגה בסטטיסטיקה של ה-OECD על חינוך. לעומת זאת, הנתונים על ישראל לשנים קודמות כן כללו בלאי. ראו הערה בנושא באתר OECD.

² בדו"ח פני החברה העומד לראות אור בקרוב, יש נתונים נוספים על הוצאה הלאומית לחינוך בהשוואה למדינות ה-OECD.

כתבה: אנה מיטלמן- חפץ, תחום מאקרו כלכלה

לקבלת הסברים ניתן לפנות אל יחידת קשרי עיתונות בטל' 02-6527845

לוח א. אוכלוסייה לפי קבוצת גיל 0-24 בישראל ובמדינות נבחרות החברות ב-OECD

% מסך כל האוכלוסייה, 2007

44.4	ישראל
31.4	צרפת
31.0	הממלכה המאוחדת
30.1	הולנד
30.0	דנמרק
29.7	שוודיה
29.1	בלגיה
26.0	ספרד
25.6	גרמניה
24.3	איטליה

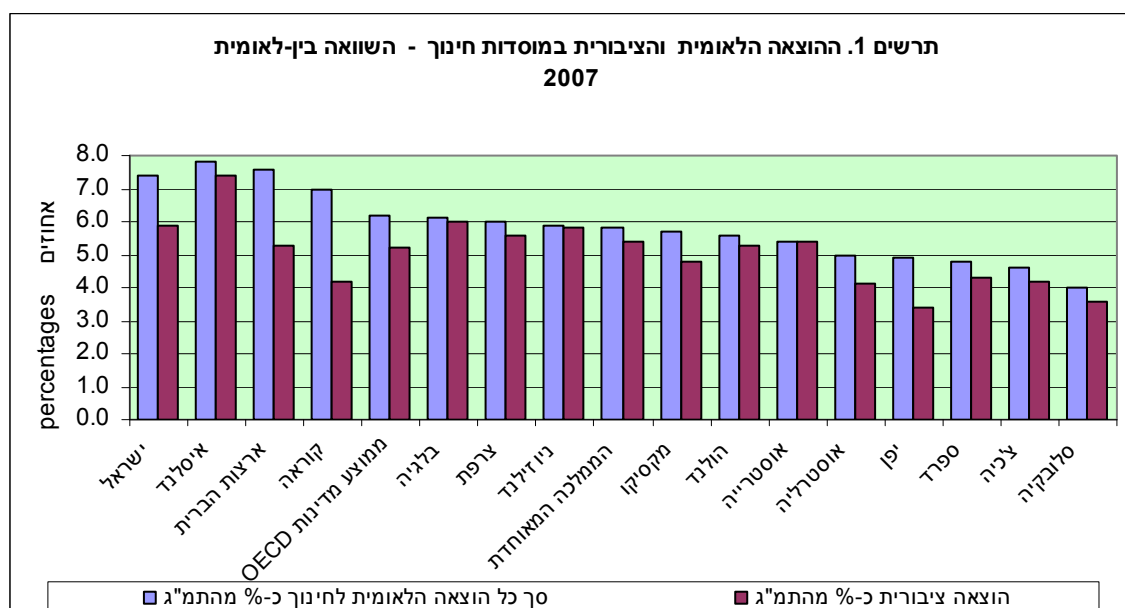
מקור נתונים: Population, Eurostat Yearbook, 2009

השנתון הסטטיסטי לישראל מס' 60, 2009

השוואת ההוצאה על מוסדות חינוך לפי דרג חינוך (לוח 1) מראה שבישראל ההוצאה הייתה גבוהה במיוחד בקבוצת מוסדות של חינוך יסודי, על-יסודי ומכינות קדם-אקדמיות – 4.1% מהתמ"ג בהשוואה ל-3.6% ב-OECD. לעומת זאת, במוסדות חינוך על-תיכון ובמוסדות לחינוך גבוה הייתה ההוצאה בישראל (1.8%) נמוכה מזו שבמדינות ה-OECD (2.0%).

ההוצאה הציבורית לחינוך בישראל (ההוצאה במשרדי ממשלה וביטוח לאומי, מוסדות לאומיים, רשויות מקומיות ומלכ"רים ממשלתיים), כולל מלגות מחייה לסטודנטים, הגיעה בשנת 2007 ל-5.9%, לעומת ממוצע של 5.2% במדינות ה-OECD (תרשים 1).

חלקה של ההוצאה הציבורית במימון ההוצאה לחינוך בישראל הסתכמה בשנת 2007 ב-76.7% (תרשים 2, לוח 2).

חלקה של ההוצאה הציבורית בהוצאה הלאומית לחינוך במדינות אחרות (נבחרות) נע בין 66.1% (ארצות הברית) ל-91.0% (אוסטרליה) .

בקבוצת המוסדות של חינוך יסודי, על-יסודי ומכינות קדם-אקדמיות בישראל הגיע אחוז המימון הציבורי הגיע בשנת 2007 ל-92.3% – גבוה יותר מהמוצע במדינות הנבחרות באותה שנה (90.3%) ודומה לאחוז המימון הציבורי בספרד – 92.9%.

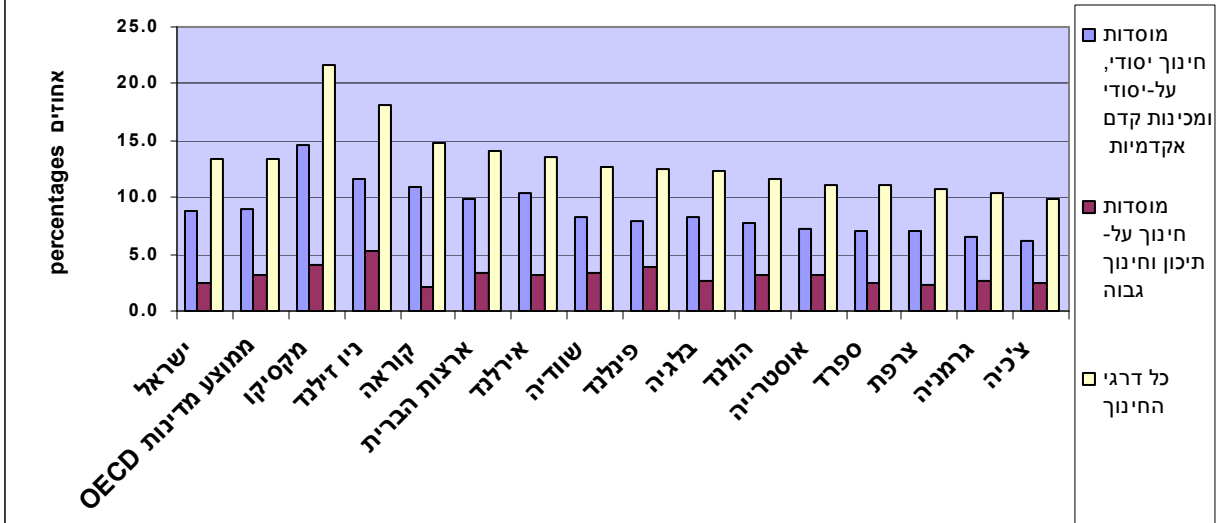
בחינוך על-תיכון וגבוה מימון ממקורות פרטיים נפוץ יותר ומגיע בישראל ל-48.4% , גבוה מהמוצע של מדינות נבחרות אחרות (30.9%) ונמוך יותר מכמה מהמדינות – ארצות הברית (68.4%), הממלכה המאוחדת (64.1%) ואוסטרליה (55.7%). לעומת זאת ישנן מדינות כמו איסלנד ואוסטרליה שבהן המימון הפרטי נמוך במיוחד ונע בין 9% ו-14.6% בהתאמה.

חלקה של ההוצאה הציבורית לחינוך מסך כל ההוצאה הציבורית בישראל היה 13.4% – דומה למוצע במדינות ה-OECD (13.3%). חלקה של ההוצאה הציבורית לחינוך יסודי, על-יסודי ומכינות קדם-אקדמיות מתוך ההוצאה הציבורית בישראל היה 8.8% , כמעט זהה למוצע במדינות ה-OECD (9.0%).

לעומת זאת, חלקה של ההוצאה הציבורית לחינוך על-תיכון וגבוה מסך כל ההוצאה הציבורית בישראל (2.4%) נמוך מהמוצע של מדינות החברות ב-OECD (3.1%) (תרשים 3).

תרשים 3. הוצאה הציבורית לחינוך, לפי דרג החינוך כאחוז מסך ההוצאה הציבורית
2007

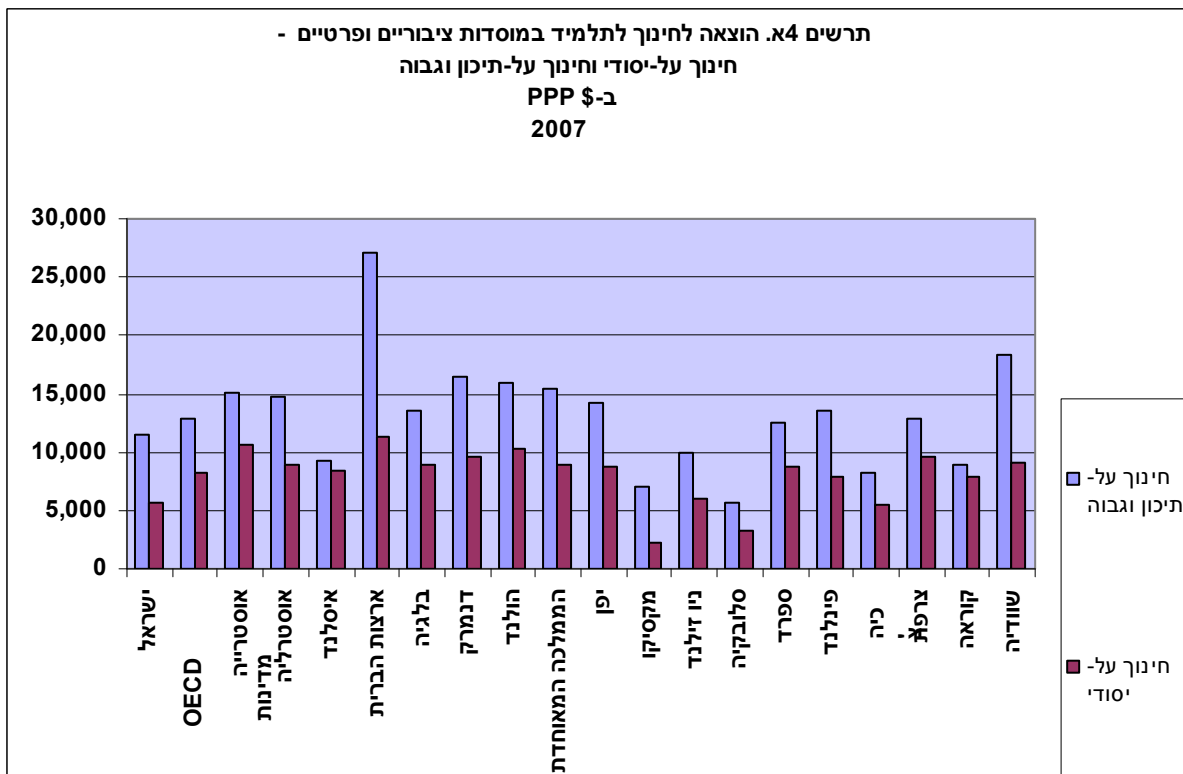
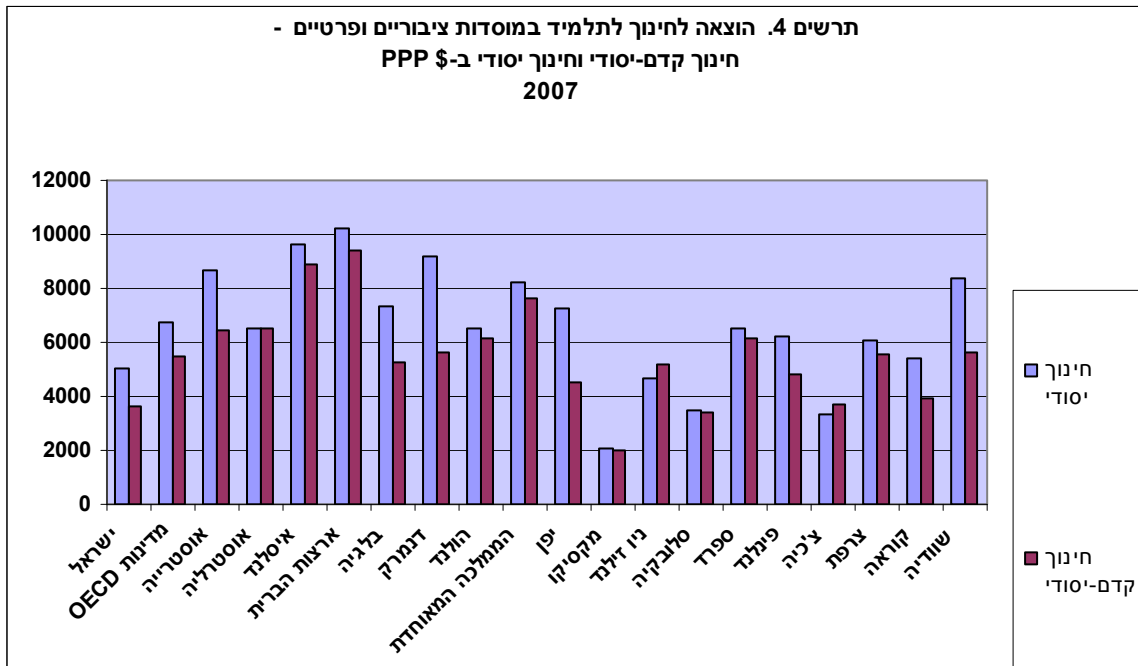
השוואת הוצאה הממוצעת לתלמיד במחירים בין-לאומיים קבועים (במונחי שווי כוח הקנייה Purchasing Power Parities – או PPP בקיצור) מראה, כי בישראל הוצאה הממוצעת לתלמיד בכל דרגי החינוך נמוכה מהממוצע במדינות החברות ב-OECD (תרשימים 4, 4א).

בישראל, **בחינוך הקדם-יסודי הסתכמה הוצאה לתלמיד** ב-\$3,631, יותר מאשר בסלובקיה ובמקסיקו (\$1,979 עד \$3,419), הוצאה לתלמיד גבוהה במיוחד הייתה בארצות הברית – \$9,394.

ההוצאה לתלמיד בחינוך היסודי בישראל הגיעה ל-\$5,060, בדומה לקוריאה וניו זילנד, והייתה נמוכה מהממוצע במדינות החברות ב-OECD – \$6,741.

בחינוך העל-יסודי הסתכמה הוצאה לחינוך לתלמיד בישראל ב-\$5,741, והייתה נמוכה מהממוצע במדינות ה-OECD – \$8,267. בשלוש מדינות – צ'כיה, סלובקיה ומקסיקו הוצאה הייתה נמוכה מזו שבישראל והגיעה ל-\$5,527, \$3,219 ו-\$2,236 בהתאמה. הוצאה גבוהה במיוחד – מעל \$10,000, הייתה בארצות הברית, אוסטריה והולנד.

במוסדות על-תיכון ובמוסדות לחינוך גבוה בישראל, **ההוצאה לחינוך לתלמיד** הייתה גבוהה יחסית (\$11,435) וקרובה יותר לזאת שבמדינות ה-OECD (\$12,907). בכמה מדינות (מקסיקו, צ'כיה, קוראה, איסלנד וניו זילנד) הייתה הוצאה נמוכה בהרבה (פחות מ-\$10,000).

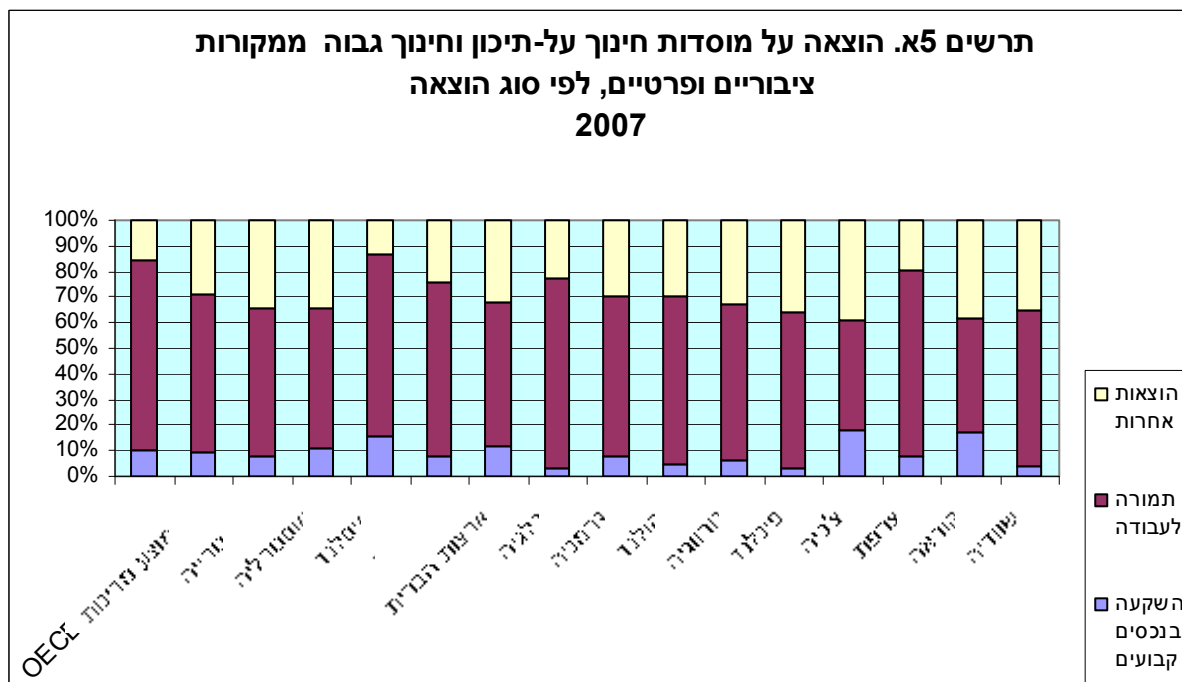
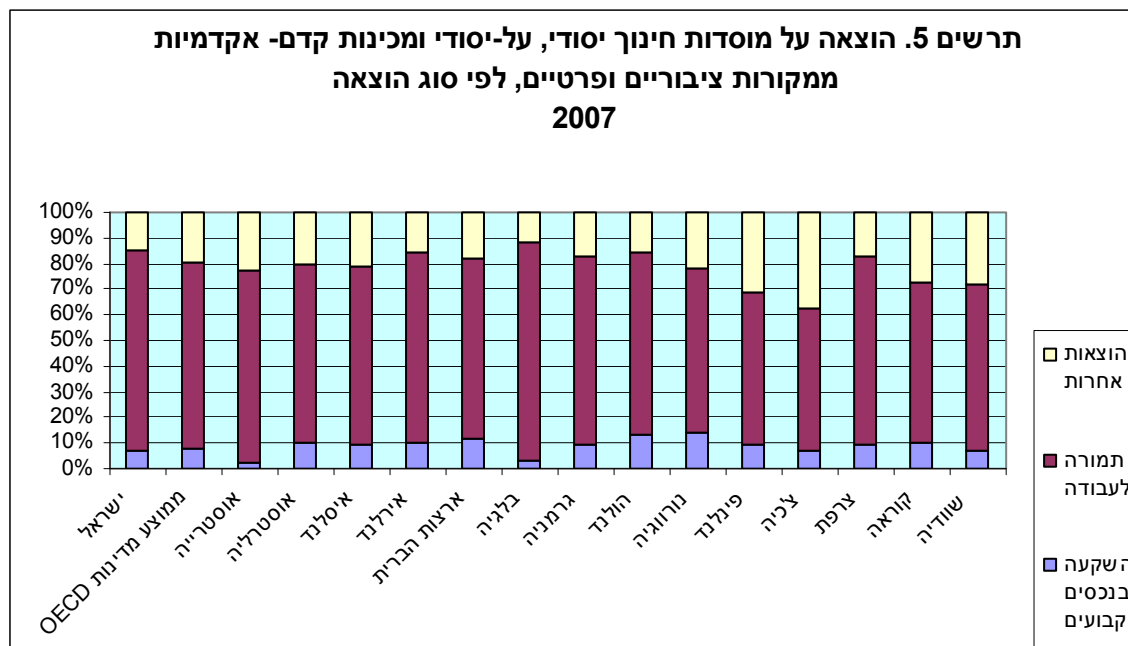
נתונים על התפלגות ההוצאה הלאומית לפי דרג חינוך (לוח 3) מראים כי עלות לימודיו של סטודנט במוסדות חינוך על-תיכון וגבוה בישראל היא יותר מפי שתיים מעלות לימודיו של תלמיד בחינוך על-יסודי, בדומה לאוסטרליה, שוודיה ופינלנד.

עלות לימודיו של תלמיד בחינוך על-יסודי גבוהה מעלות לימודיו של תלמיד בבית ספר יסודי בישראל ובמדינות ה-OECD: 13% בישראל ו-23% במדינות הנבחרות. נתון דומה לישראל נרשם גם בארצות הברית ושוודיה.

השוואת סוגי ההוצאה (לוח 4, תרשימים 5, 5א) מראה, כי במוסדות חינוך יסודי, על-יסודי ומכינות קדם-אקדמיות בישראל חלקה של התמורה לעבודה במוסדות אלה מתוך ההוצאה השוטפת (84%), גבוהה מהממוצע במדינות ה-OECD (79%). הנתונים על סך הוצאות שכר כוללים גם שכר עובדים שאינם מורים ואומדן ערך הפנסיה התקציבית של עובדים בממשלה. כמו כן, חלק ההוצאה להשקעה בנכסים קבועים מתוך סך ההוצאות בישראל נמוך מאותו חלק במדינות ה-OECD.

במוסדות חינוך על-תיכון ובמוסדות לחינוך גבוה חלקה של התמורה לעבודה מההוצאה השוטפת בישראל הגיע ל-83%, בדומה לאיסלנד ולעומת 68% בממוצע במדינות ה-OECD.

ההשקעה בנכסים קבועים במוסדות אלה בישראל היא 10% בדומה לממוצע של המדינות החברות ב-OECD (9%).

לוח 1- הוצאה על מוסדות חינוך ממקורות ציבוריים ופרטיים, לפי דרג החינוך כאחוז מהתוצר המקומי הגולמי

Table 1 - Educational expenditure from public and private sources for educational institutions as a percent of GDP
2007

	כל דרגי החינוך	מוסדות חינוך על-תיכון ומוסדות לחינוך גבוה	חינוך יסודי, על-יסודי ומכינות קדם-אקדמיות	
	All levels of education	Tertiary education	Primary, secondary and post-secondary non-tertiary education	
Israel	7.4	1.8	4.1	ישראל
OECD - total (1)	6.2	2.0	3.6	מדינות OECD (1)
Thereof: selected countries				מזה: מדינות נבחרות
Iceland	7.8	1.2	5.1	איסלנד
United States	7.6	3.1	4.0	ארצות הברית
Denmark	7.1	1.7	4.3	דנמרק
Korea	7.0	2.4	4.0	קוראה
Sweden	6.3	1.6	4.1	שוודיה
Belgium	6.1	1.3	4.1	בלגיה
France	6.0	1.4	3.9	צרפת
New Zealand	5.9	1.5	4.0	ניו זילנד
United Kingdom	5.8	1.3	4.2	הממלכה המאוחדת
Mexico	5.7	1.2	3.8	מקסיקו
Finland	5.6	1.6	3.6	פינלנד
Netherlands	5.6	1.5	3.7	הולנד
Austria	5.4	1.3	3.6	אוסטריה
Australia	5.0	1.5	3.4	אוסטרליה
Japan	4.9	1.5	2.8	יפן
Spain	4.8	1.1	2.9	ספרד
Ireland	4.7	1.2	3.5	אירלנד
Czech Republic	4.6	1.2	2.8	צ'כיה
Slovak Republic	4.0	0.9	2.5	סלובקיה

(1) Source: OECD, Education at a Glance, 2010.

(1) מקור: OECD, Education at a Glance, 2010.

לוח 2 - שיעור יחסי של הוצאה ציבורית ופרטית במוסדות חינוך לפי דרג חינוך

Table 2 - Relative proportions of public and private expenditure on educational institutions, as a percentage, by level of education

2007

	חינוך על-תיכון וחינוך גבוה Tertiary education				חינוך יסודי, על-יסודי ומכינות קדם-אקדמיות Primary, secondary and post-secondary non-tertiary education				חינוך קדם-יסודי Pre-primary education				
	מקורות פרטיים Private sources			מקורות ציבוריים Public sources	מקורות פרטיים Private sources			מקורות ציבוריים Public sources	מקורות פרטיים Private sources			מקורות ציבוריים Public sources	
	סה"כ מקורות פרטיים All Private sources	פרטי אחר Expenditure of other private entities	הוצאות משקי בית Household expenditure		סה"כ מקורות פרטיים All Private sources	פרטי אחר Expenditure of other private entities	הוצאות משקי בית Household expenditure		סה"כ מקורות פרטיים All Private sources	פרטי אחר Expenditure of other private entities	הוצאות משקי בית Household expenditure		
Israel	48.4	15.0	33.4	51.6	7.7	3.0	4.7	92.3	23.3	1.9	21.4	76.7	ישראל
OECD average countries (1)	30.9	..	..	69.1	9.7	..	..	90.3	19.9	..	..	80.1	ממוצע מדינות OECD (1)
Thereof: selected countries													מזה: מדינות נבחרות
Austria	14.6	8.9	5.7	85.4	4.0	1.2	2.8	96.0	31.1	12.7	18.4	68.9	אוסטרייה
Australia	55.7	17.6	38.1	44.3	18.9	3.2	15.7	81.1	59.5	0.4	59.1	40.5	אוסטרליה
Iceland	9.0	0.7	8.3	91.0	3.9	0.2	3.6	96.1	27.3	4.0	23.3	72.7	איסלנד
United States	68.4	34.2	34.2	31.6	8.6	..	8.6	91.4	22.2	..	22.2	77.8	ארצות הברית
Netherlands	27.6	12.5	15.1	72.4	13.3	8.5	4.8	86.7	1.5	..	1.5	98.5	הולנד
United Kingdom	64.1	12.1	52.0	35.8	21.9	10.6	11.3	78.1	13.9	..	13.9	86.1	הממלכה המאוחדת
Spain	21.0	4.4	16.6	79.0	7.1	..	7.1	92.9	21.8	..	21.8	78.2	ספרד
Czech Republic	16.2	8.2	8.0	83.8	9.3	2.2	7.1	90.7	9.0	1.7	7.3	91.0	צ'כיה

(1) Source: OECD, Education at a Glance, 2010.

(1) מקור: OECD, Education at a Glance, 2010.

לוח 2 - שיעור יחסי של הוצאה ציבורית ופרטית במוסדות חינוך
לפי דרג חינוך (המשך)

Table 2 - Relative proportions of public and private expenditure on educational institutions, as a percentage, by level of education (Cont.)

	כל דרגי החינוך All levels of education				
	2007				
	מקורות פרטיים Private sources			מקורות ציבוריים Public sources	
	סה"כ מקורות פרטיים All Private sources	פרטי אחר Expendi- ture of other private entities	הוצאות משקי בית Household expendi- ture		
Israel	23.3	6.5	16.8	76.7	ישראל
OECD average countries (1)	17.4	..	..	82.6	ממוצע מדינות OECD (1)
Thereof: selected countries					מזה: מדינות נבחרות
Austria	9.0	4.1	4.9	91.0	אוסטרייה
Australia	30.5	7.5	23.0	69.5	אוסטרליה
Iceland	9.9	1.3	8.6	90.1	איסלנד
United States	33.9	14.0	19.9	66.1	ארצות הברית
Netherlands	16.2	8.9	7.3	83.8	הולנד
United Kingdom	30.5	10.4	20.1	69.5	הממלכה המאוחדת
Spain	12.7	1.1	11.6	87.3	ספרד
Czech Republic	11.3	3.7	7.6	88.7	צ'כיה

(1) Source: OECD, Education at a Glance,

OECD, Education at a Glance, 2010 : מקור: (1)

לוח 3- מדד ההוצאה לחינוך לתלמיד לפי דרג החינוך
 (הוצאה לתלמיד בחינוך יסודי = 100)
Table 3 - Index of educational expenditure per pupil/student
by level of education
(Expenditure per pupil/student at the primary level = 100)
2007

	דרג החינוך Level of education				
	על-תיכון וחינוך גבוה Tertiary	על-יסודי Secondary	יסודי Primary	קדם-יסודי Pre-primary	
Israel	226	113	100	72	ישראל
OECD - total ⁽¹⁾	192	123	100	81	מדינות OECD⁽¹⁾
Thereof: selected countries					מזה : מדינות נבחרות
Austria	174	123	100	74	אוסטריה
Australia	227	136	100	100	אוסטרליה
Iceland	97	87	100	92	איסלנד
Unated States	264	111	100	92	ארצות הברית
Belgium	183	122	100	71	בלגיה
Denmark	180	105	100	61	דנמרק
Netherlands	244	156	100	94	הולנד
United Kingdom	188	108	100	92	הממלכה המאוחדת
Japan	196	121	100	62	יפן
Mexico	330	106	100	94	מקסיקו
New Zealand	212	127	100	111	ניו זילנד
Slovak Republic	164	92	100	98	סלובקיה
Spain	192	134	100	94	ספרד
Finland	218	126	100	77	פינלנד
Czech Republic	244	165	100	110	צ'כיה
France	211	158	100	91	צרפת
Korea	164	145	100	72	קוראה
Sweden	220	110	100	68	שוודיה

⁽¹⁾ Source: OECD, Education at a Glance, 2010 and CBS calculations.

⁽¹⁾ מקור : OECD Education at a Glance, 2010 ועיבודי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לוח 4- הוצאה על מוסדות חינוך ממקורות ציבוריים ופרטיים
לפי סוג הוצאה ודרג חינוך

Table 4 - Expenditure on educational institutions from public and private sources by type of expenditure and level of education

Percentage	2007												אחוזים
	מוסדות חינוך על-תיכון ומוסדות לחינוך גבוה Tertiary education institutions						מוסדות חינוך יסודי, על-יסודי ומכינות קדם-אקדמיות Primary, secondary institutions and post-secondary non-tertiary education						
	: מזה Thereof:		הוצאה שוטפת סך הכל	: מזה Thereof:		סך ההוצאה	: מזה Thereof:		הוצאה שוטפת סך הכל	: מזה Thereof:		סך ההוצאה	
	הוצאות אחרות (1) Other expendi- tures (1)	תמורה לעבודה Compensa- tion for labour		השקעה בנכסים קבועים Invest- ment in constant assets	הוצאה שוטפת Current expendi- ture		הוצאות אחרות (1) Other expendi- tures (1)	תמורה לעבודה Compensa- tion for labour		השקעה בנכסים קבועים Invest- ment in constant assets	הוצאה שוטפת Current expendi- ture		
Israel	17	83	100	10	90	100	16	84	100	7	93	100	ישראל
OECD average (2)	32	68	100	9	91	100	21	79	100	8	92	100	ממוצע מדינות OECD (2)
Thereof: selected countries													מזה: מדינות נבחרות
Austria	37	63	100	8	92	100	23	77	100	2	98	100	אוסטרייה
Australia	39	61	100	11	89	100	23	77	100	10	90	100	אוסטרליה
Iceland	16	84	100	16	84	100	23	77	100	9	91	100	אيسלנד
Ireland	26	74	100	8	92	100	17	83	100	10	90	100	אירלנד
United States	36	64	100	12	88	100	20	80	100	12	88	100	ארצות הברית
Belgium	23	77	100	3	97	100	12	88	100	3	97	100	בלגיה
Germany	32	68	100	8	92	100	19	81	100	9	91	100	גרמניה
Netherlands	31	69	100	5	95	100	18	82	100	13	87	100	הולנד
Norway	35	65	100	6	94	100	25	75	100	14	86	100	נורבגיה
Finland	37	63	100	3	97	100	34	66	100	9	91	100	פינלנד
Czech Republic	48	52	100	18	82	100	40	60	100	7	93	100	צ'כיה
France	21	79	100	8	92	100	19	81	100	9	91	100	צרפת
Korea	46	54	100	17	83	100	30	70	100	10	90	100	קוראה
Sweden	37	63	100	4	96	100	30	70	100	7	93	100	שוודיה

(1) Including current purchases .

(2) Source: OECD, Education at a Glance, 2010.

(1) כולל קניות שוטפות .

(2) מקור: OECD, Education at a Glance, 2010 .